

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ČETRTEI ODDELEK

SKLEP

Pritožba št. 41920/11
Rado ANTOLOVIĆ
proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (četrti oddelek) je 27. junija 2017 kot senat treh sodnikov v sestavi:

Vincent A. De Gaetano, *predsednik*,
Georges Ravarani,
Marko Bošnjak, *sodnika*,

in Andrea Tamietti, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

ob upoštevanju navedene pritožbe, vložene 4. julija 2011,
ob upoštevanju stališč, ki jih je predložila tožena vlada, in stališč, ki jih je v odgovoru predložil pritožnik,
po razpravi sklenilo:

DEJSTVA

1. Pritožnik Rado Antolović je slovenski državljan, rojen leta 1959, in živi v Dubaju. Pritožnika je pred Sodiščem zastopal E. Dokič, odvetnik iz Pirana.
2. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopala njena zastopnica A. Vran, državna pravobranilka.

A. Okoliščine zadeve

3. V nadaljevanju so povzete okoliščine zadeve, kot sta jih predložili stranki.

4. Pritožnik in X imata hčer Y, rojeno leta 1987. S sodbo z dne 30. septembra 1988 (v nadaljnjem besedilu: sodba iz leta 1988) je Temeljno sodišče v Kopru osebi X dodelilo skrbništvo nad Y in pritožniku odredilo redno mesečno plačevanje preživnine v gotovini za otroka neposredno osebi X v znesku 500.000 jugoslovanskih dinarjev (YUD) od oktobra 1988 naprej.

5. 28. februarja 2001 je Y, ki jo je zastopala X, pri Okrajnem sodišču v Piranu vložila predlog za izvršitev sodbe iz leta 1988, v katerem je trdila, da pritožnik ni plačeval preživnine za otroka. Ker pritožnika ni bilo mogoče najti na njegovem naslovu, je bil zanj imenovan zastopnik. Zastopnik je neuspešno vložil ugovor proti sklepu o izvršbi.

1. Zahteva X za nadomestilo preživnine v imenu Y

6. Medtem je X v imenu Y pri Javnem jamstvenem in preživninskem skladu Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: sklad) vložila zahtevo za nadomestilo preživnine za otroka. Od sklada je zahtevala izplačila preživnine za Y, ker je pritožnik ni plačeval.

7. Z odločbo z dne 11. julija 2001 je sklad odobril nadomestilo preživnine za otroka v znesku 14.860 slovenskih tolarjev mesečno (SIT – približno 62 evrov (EUR)) od 1. novembra 2001. 12. oktobra 2001 je odločba postala izvršljiva.

8. Sklad je poslal pismo, s katerim je pritožnika obvestil o navedeni odločbi, na njegov registrirani naslov v Piranu (Slovenija). To in naslednja pisma, ki so ga obveščala o izplačilih nadomestila preživnine za otroka, so bila vrnjena kot nevročena. Sklad je 24. maja 2005 prenehal plačevati nadomestilo preživnine za otroka, saj je dekle postalo polnoletno.

9. Po pritožnikovih besedah je za odločbo sklada z dne 11. julija 2001 (glej 7. točko) izvedel, ko so ga njegovi sorodniki marca 2010 obvestili o izvršilnem postopku v zvezi s povračilom plačila nadomestila preživnine za otroka (glej 12. točko).

10. Pritožnik je 5. novembra 2013 zahteval razglasitev ničnosti odločbe sklada z dne 11. julija 2001 (glej 7. točko) zaradi tega, ker mu ta nikoli ni bila vročena in ker je X lagala o tem, da ji ne plačuje preživnine za Y. Sklad je zahtevo zavrnil. Nato je ministrstvo, pristojno za delo in družinske zadeve, 23. januarja 2014 zavrnilo pritožnikovo pritožbo.

2. Zahteva za povračilo nadomestila preživnine za otroka

11. Sklad je 11. novembra 2004 sprožil izvršilni postopek zoper pritožnika in zahteval povračilo v višini 683.712 SIT (približno 2.800 EUR) za nadomestilo preživnine za otroka, ki ga je izplačeval od 1. novembra 2001 do 31. oktobra 2004. Okrajno sodišče v Piranu je 1. aprila 2005 izdalo sklep o izvršbi, ki ga je poslalo na pritožnikov naslov v Sloveniji. Vendar po pritožnikovih navedbah ta ni več živel na tem naslovu in zato tudi ni prejel pošte s sodišča.

12. 25. marca 2010 je pritožnik, potem ko so ga sorodniki obvestili o izvršbi v teku, od sodišča zahteval, da mu pošlje sklep o izvršbi in druge relevantne dokumente iz izvršilnega postopka. Potem ko je, med drugim, prejel sklep o izvršbi, je pritožnik 6. aprila 2010 proti temu sklepu vložil ugovor. Pritožil se je, da mu je bil sklep o izvršbi vročen šele pred kratkim.

Poleg tega ni bil obveščen o prenosu zahtevka za plačilo preživnine za otroka na sklad. Pritožnik je poudaril, da je svoj novi naslov v Avstraliji sporočil Upravni enoti Piran in bi ga sklad tam z lahkoto pridobil. Pritožnik je nadalje navedel, da X ni govorila resnice in da je preživnino za otroka pogosto plačal neposredno Y.

13. Okrajno sodišče v Piranu je 14. aprila 2010 zavrnilo pritožnikov ugovor. Sodišče je presodilo, da preživninski dolžnik ni imel *locus standi* v postopku glede prenosa zahtevka za plačilo preživnine za otroka na sklad. Navedeni postopek se je nanašal samo na otrokovo pravico do finančne podpore. Obvestilo o prenosu zahtevka za plačilo preživnine za otroka bi lahko vplivalo le na pravico sklada, da zahteva povračilo, če bi pritožnik dokazal, da je izpolnil svojo obveznost plačila preživnine za otroka. Vendar pa pritožnik ni niti navedel niti dokazal, da je preživnino plačeval X v skladu s sodbo iz leta 1988 (glej 4. točko). Bančna potrdila plačil, ki jih je predložil pritožnik, so pokazala, da so bila nekatera plačila dejansko nakazana na račun Y, vendar ob tem ni bilo nobene navedbe razloga, povezanega s plačili ali osebo, ki jih je opravila.

14. Pritožnik se je pritožil. 17. septembra 2010 je Višje sodišče v Kopru zavrnilo pritožbo. Potrdilo je, da je bil sklad v skladu z zakonom dolžan obvestiti pritožnika o prenosu preživninske obveznosti. Smisel tega v zvezi z navedeno obveznostjo je bil zgolj prepričati, da dolžnik in sklad ne bi hkrati plačevala preživnine za otroka. V takem primeru bi pritožnik lahko ugovarjal zahtevi sklada in podal svoje argumente, da je preživnino pravilno plačeval in da za odločitev sklada ni vedel. Vendar pa pritožnik ni niti navedel niti dokazal, da je svojo obveznost plačevanja preživnine pravilno izpolnjeval. Zlasti je zatrjeval, da je plačila nakazoval na otrokov račun; vendar pa je sodba iz leta 1988 zanj odredila, da naj plačila v gotovini nakazuje neposredno materi (glej 4. točko).

15. Pritožnik je vložil ustavno pritožbo in ponovil svoje prejšnje trditve. 6. januarja 2011 je ustavno sodišče zavrnilo pritožnikovo pritožbo; ugotovilo je, da ni šlo za pomembno ustavnopravno vprašanje ali kršitev človekovih pravic, ki bi imela hujše posledice za pritožnika. Sklep ustavnega sodišča je bil pritožniku vročen 11. januarja 2011.

16. Pritožnik je 29. avgusta 2012 vložil tudi izredno pravno sredstvo, *ugovor po izteku roka*, zoper sklep o izvršbi, v katerem je trdil, da je Y v postopku, ki ga je sprožila proti njemu (glej 19. točko), priznala, da je prejela plačila preživnine z zapadlostjo v mesecu marcu 2012. Prvostopenjsko sodišče je ugodilo ugovoru, vendar je Višje sodišče v Kopru to odločitev razveljavilo in 23. oktobra 2012 zavrnilo ugovor. Sklad je 7. oktobra 2013 umaknil zahtevo za izvršbo, ker je bil dolg poplačan z zasegom sredstev na bančnem računu pritožnika.

3. Drugi postopki

17. Pritožnik je 4. septembra 2006 sprožil civilni postopek proti Y, v katerem je zahteval, da bi njegova obveznost plačevanja preživnine za Y morala prenehati. V zahtevi je navedel svoj naslov v Hongkongu. Y je v postopku trdila, da je imela težave pri vzdrževanju stika s pritožnikom in pri ugotavljanju njegovega prebivališča. Sodišče je od strank zahtevalo predložitev dokumentacije v zvezi z njunimi trditvami. Medtem ko je Y predložila zahtevane dokumente, pritožnik tega ni storil. 17. aprila 2007 je pritožnik tožbo umaknil.

18. Pritožnik je 1. junija 2012 znova sprožil civilni postopek proti Y, v katerem je zahteval, da mora njegova obveznost plačevanja preživnine za Y prenehati. 24. januarja 2013 sta stranki dosegli sodno poravnavo.

19. Y je 11. junija 2012 zahtevala izvršbo še neplačane preživnine. Pritožnik je ugovarjal in na koncu je bil ta postopek ustavljen.

B. Upoštevana domača zakonodaja

20. 123. člen Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list Socialistične republike Slovenije, št. 15/76, s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZZZDR) določa, da so starši dolžni preživljati svoje otroke do polnoletnosti, to je do osemnajstega leta starosti, tako da v skladu s svojimi sposobnostmi in zmožnostmi zagotovijo življenjske razmere, potrebne za otrokov razvoj. Če se otrok redno šola, pa tudi če se redno šola vpisan na izredni študij, so ga starši dolžni preživljati tudi po polnoletnosti, vendar največ do dopolnjenega šestindvajsetega leta starosti.

21. Po Zakonu o Javnem jamstvenem in preživninskem skladu Republike Slovenije (Uradni list, št. 25/97, s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZJJPS) ima otrok pravico do nadomestila preživnine, če je bila ta določena s pravnomočno sodno odločbo, pod pogojem, da otrok še ni dopolnil osemnajstega leta starosti. Otroku pripada pravica do nadomestila preživnine, če je postopek izvršbe neuspešno zaključen ali če postopek izvršbe traja več kot tri mesece (prvi odstavek 21.c člena).

22. ZJJPS nadalje določa, da pravica do nadomestila preživnine preneha, med drugim, na zahtevo preživninskega zavezanca za otroka, če dokaže, da je plačal vse zapadle preživninske obveznosti in da je za dva meseca vnaprej plačal preživninsko obveznost (21.f člen). Otrokove terjatve proti preživninskemu zavezancu preidejo do višine pravic, zagotovljenih po tem zakonu, na sklad z dnem izvršitve odločbe o priznanju pravic po tem zakonu (prvi odstavek 28. člena). S prehodom terjatve sklad vstopi v položaj otroka kot upnika do višine sredstev, izplačanih na podlagi odločbe o nadomestilu preživnine v skladu z ZJJPS (tretji odstavek 28. člena). Sklad mora preživninskega zavezanca nemudoma obvestiti o prenosu terjatve za preživnino (četrti odstavek 28. člena).

23. Vlada je predložila več sodb sodišča, iz katerih izhaja, da mora preživninski zavezanec za otroke izpolnjevati svoje obveznosti v skladu s pogoji, določenimi v sodbi, s katero je bila zadevna obveznost določena, in ne more uspešno trditi, da je bila obveznost izpolnjena še na kakšen drug način, ki v sodbi ni naveden.

24. Vlada je predložila tudi več odločb upravnega in vrhovnega sodišča, v katerih je navedla, da samo otrok, ki je upravičen do preživnine, lahko sodeluje kot stranka v postopku pred skladom.

PRITOŽBA

25. Pritožnik se je na podlagi prvega odstavka 6. člena konvencije pravzaprav pritožil, da ni mogel sodelovati v postopku pred skladom in da so domača sodišča ravnala samovoljno.

PRAVO

26. Pritožnik se je pritožil zaradi kršitve prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glede tega glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... pravično ... odloča ... sodišče ..."

27. Vlada je trdila, da pritožnik ni omenil več pomembnih dejstev, kot so dejstva v zvezi z domačimi postopki, ki so se nadaljevali še po tem, ko je že vložil pritožbo pri Sodišču. Predlagala je, da se pritožba zavrne zaradi zlorabe pravice do pritožbe. Trdila je tudi, da pritožnik ni izčrpal domačih pravnih sredstev, zlasti da ni izpodbijal odločbe ministrstva, pristojnega za delo in družinske zadeve, z dne 23. januarja 2014 (glej 10. točko). Podobno pritožnik z ustavno pritožbo tudi ni izpodbijal odločbe Višjega sodišča v Kopru z dne 23. oktobra 2012 (glej 16. točko).

28. Poleg tega je vlada trdila, da je bila obveznost plačila preživnine za Y določena v civilnem postopku, v katerem je pritožnik v celoti sodeloval. Postopek glede nadomestila preživnine se je nanašal le na odstop dela terjatve Y proti pritožniku skladu in ne na pritožnikov interes. Tudi če pritožnik v resnici ni vedel za postopke pred skladom do leta 2010, to ni zmanjševalo njegovih možnosti, da svojih trditev ne bi navedel v ugovoru v izvršilnem postopku. Nazadnje je vlada trdila, da je bila pritožniku poslana odločba sklada, sklep o izvršbi in vsi drugi ustrezni dokumenti, vendar jih ni dvignil, ker je živel v več državah, vključno z Rusijo, Hongkongom in Dubajem. Tako bi bilo malo verjetno, da bi prejel pošto, tudi če bi bila poslana na njegov avstralski naslov, ki ga je leta 1994 navedel kot kraj začasne delovne

destinacije, obenem pa ohranjal stalno prebivališče v Sloveniji. Vsekakor je bil sklep o izvršbi aprila 2010 pritožniku primerno vročen in bi ta pozneje proti njemu lahko vložil ugovor in pritožbo. Zato je sklep o izvršbi postal pravnomočen šele po zavrnitvi pritožnikove pritožbe.

29. Pritožnik je trdil, da so bili postopki pred skladom in izvršilni postopek, ki ga je sprožil sklad, nepošteni, ker ni bil pravočasno obveščen o odločbi sklada in sklepu o izvršbi in ker domača sodišča niso ustrezno upoštevala njegove trditve, da je plačeval preživnino za otroka. V svojih stališčih z dne 20. novembra 2016 je pritožnik nadalje trdil, da je Y v postopkih, uvedenih leta 2012, priznala, da je prejela plačila preživnine; kljub temu je sklad nadaljeval z zasegom njegovih sredstev.

30. Poleg tega je pritožnik trdil, da je izkoristil vsa domača pravna sredstva in da je vložil ustavno pritožbo.

31. Sodišče ugotavlja, da se pritožba lahko zavrže zaradi zlorabe pravice do pritožbe, če med drugimi razlogi zavestno temelji na neresničnih dejstvih (glej *Grossproti Švici* [VS], št. 67810/10, 28. odstavek, ESČP 2014). Vendar Sodišče v obravnavani zadevi meni, da čeprav bi pritožnikove navedbe v zvezi z različnimi postopki, ki se nanašajo na njegove pritožbene očitke, lahko bile bolj izčrpne, te ne ustvarjajo okoliščin, ki bi upravičevale odločitev o razglasitvi pritožbe za nesprejemljivo zaradi zlorabe pravice do individualne pritožbe.

32. Ob proučitvi drugih vidikov zadeve Sodišče ugotavlja, da je treba dve vprašanji, in sicer postopek pred skladom in izvršilni postopek, obravnavati ločeno.

33. Glede postopka pred skladom Sodišče ugotavlja, da je pritožnik, ki je zatrjeval, da je za odločbo sklada izvedel marca 2010 (glej 9. točko), 5. novembra 2013 zahteval razglasitev njene ničnosti (glej 10. točko). Pozneje se je pritožil zoper odločitev o zavrnitvi njegove zahteve, ministrstvo, pristojno za delo in družinske zadeve, pa je njegovo pritožbo zavrnilo 23. januarja 2014. Vendar pa pritožnik te zavrnitve ni izpodbijal pred upravnim sodiščem (glej 10. in 27. točko) in za to tudi ni navedel razlogov. Sodišče ugotavlja, da tako ni izčrpal notranjih pravnih sredstev, kot zahteva prvi odstavek 35. člena konvencije.

34. Glede izvršilnega postopka (glej 11. do 15. točko) Sodišče pripominja, da sta bila obveznost pritožnika glede plačila preživnine Y in način takega plačila določena v postopku pred Temeljnim sodiščem v Kopru (glej 4. točko), v katerem je bil neizpodbитno udeležen kot stranka v postopku. Izvršilni postopek, ki ga je sprožil sklad, ki je prevzel terjatev Y proti pritožniku, se je nanašal na izvršitev navedene obveznosti. Tudi ob predpostavki, da se je pritožnik s sklepom o izvršbi resnično seznanil šele leta 2010, Sodišče ugotavlja, da mu to ni preprečevalo, da bi vložil ugovor s sklicevanjem na svojo trditve, da je preživninski dolg že plačal (glej 12. točko). Navedeni ugovor in njegovo naknadno pritožbo so domača sodišča vsebinsko proučila v kontradiktornih postopkih, v katerih je lahko predložil

argumente, za katere je menil, da so pomembni za njegovo zadevo. Domača sodišča so ugotovila, da pritožnik ni pokazal in tudi ni navedel, da je svoje obveznosti izpolnil v skladu z načinom, ki je bil določen v sodbi iz leta 1988 (glej 13. in 14. točko). Domača sodna praksa, ki jo je predložila vlada in je pritožnik ni izpodbijal, tudi navaja, da mora preživninski zavezanec svoje obveznosti glede preživnine izpolnjevati v skladu z zahtevami, določenimi v zadevni sodbi, in ne na kakšen drug način, ki v njej ni naveden (glej 23. točko). Sodišče zato v odločitvah domačih sodišč ne vidi nikakršne samovolje ali nepoštenosti zaradi zavrnitve pritožnikovega ugovora in ugotavlja, da je ta del pritožbe očitno neutemeljen v smislu točke a tretjega odstavka 35. člena konvencije.

35. Glede pritožnikovih očitkov v pisnih stališčih, v katerih se je pritoževal glede postopka v zvezi z ugovorom po izteku roka (glej 16. in 29. točko), Sodišče ugotavlja, da je pravnomočno odločitev v zvezi s tem postopkom izdalo Višje sodišče v Kopru 23. oktobra 2012, medtem ko je bila pritožnikova vloga pri tajništvu Sodišča vložena 20. novembra 2016. Zato je bila ta pritožba vložena prepozno.

36. Ob upoštevanju navedenega Sodišče ugotavlja, da je treba pritožbo razglasiti za nesprejemljivo v skladu s četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

Iz teh razlogov Sodišče soglasno

razglaša, da je pritožba nesprejemljiva.

Sestavljeno v angleškem jeziku in poslano 20. julija 2017.

Andrea Tamietti
namestnik sodnega tajnika

Vincent A. De Gaetano
predsednik